

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni dnevi in prazniki. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

POOSTRITEV POLJSKE NOTRANJE KRIZE

Sejmski maršal Szymanski je po brezuspešnih poskusih sinoči vrnil mandat za sestavo vlade — Odpor proti Pilsudskemu je zelo poostril notranji položaj

Varšava, 26. marca. V razvoju politične vladne krize je nastal sinoči nenaden preokret. Dočim so še dopoldne zatrevjali, da bo misija Szymanskega uspela ter da bo že jutri sestavljena njegova vlada, je prišlo popoldne na odločilni konferenci predstavnikov sejmskih frakcij do popolnega preloma, tako, da je Szymanski zvečer vrnil mandat za sestavo vlade.

Neuspeh misije prof. Szymanskega je predvsem povzročil odpor proti Pilsudskemu. Pilsudski je namreč zahteval, naj se pri sestavi vlade povsem izločijo stranke in sejm ter da se naj zasedanje sejma odgodi za šest mesecev. Na ta način bi se vlada izognila proračunski debati v sejm, ker bi po določbah ustave stopil novi proračun avtomatično v veljavo, če bi sejm ne za-

sedal. Proti temu pa so se skoraj vse stranke uprle in tako je bil Szymanski prisiljen, da odloži mandat za sestavo vlade.

Kako se bo situacija razvijala dalje, je popolnoma negotovo. Verjetno je, da bo posegel v razplet Pilsudski sam, kar pa lahko na drugi strani dovede do težkih notranjepolitičnih zapletov.

Amerika o londonski konferenci

Odpoklic ameriške delegacije s pomorske razorožitvene konference Sprejem delegatov pri angleškem delegatu

Washington, 26. marca. Kljub optimizmu, ki ga kažejo oficijelni krogi glede na usodo pomorske razorožitvene konference, je predsednik pomorskega odbora reprezentantske zbornice izjavil, da bi se morala ameriška delegacija na konferenci odpoklicati. Konferenca naj bi se odgodila, da bi Zedinjene države lahko nadaljevale svoj pomorski gradbeni program. Britten je nadalje izjavil, da so ameriški delegati opustili vsak poizkus rešiti konferenco. Če se bo konferenca ponesrečila, je zaključil Britten, bo ostal tudi ameriško-angleški sporazum brez pomena, česar bo

kriva angleška admiraliteta, ki je preveč precenjevala možnosti uspeha pomorske konference v Londonu.

London, 26. marca. Včeraj je angleški kralj sprejel člane delegacij pomorske razorožitvene konference. Sprejema se je udeležilo nad 200 oseb. To je bilo prvič po kraljevi boleznini, da je bil prirejen v buckinghamški palači tako veliki sprejem. Kralj je izgledal izredno dobro, čeprav je bil videti utrujen zaradi sprejema tolikih gostov.

London, 26. marca. AA. Davi so se sestali voditelji pomorske razorožitvene konference.

Kutjepova ni v Moskvi?

Francoski tisk zahteva prekinjenje diplomatskih zvez z Rusijo

Pariz, 26. marca. V zvezi z najnovejšimi odkritji o izginulemu generalu Kutjepovu zahtevajo vsi današnji listi desničarske smeri takojšno prekinitev diplomatskih odnosov s sovjetsko Rusijo. V zvezi s tem zelo ostro napadajo sovjetskega poslanika v Parizu, ki ga označujejo za akreditiranega zastopnika vlade zločincev. Vest, da je bil general Kutjepov odveden v Moskvo in da ga imajo tam zaprtega, je izzvala med ruskimi emigranti pa tudi v francoskih krogih veliko ogorčenje. Kakor se doznava, bo vložena tudi v poslanski zbornici interpelacija, v kateri bodo interpellanti zahtevali od vlade, naj pojasni, kaj namerava storiti, da take slučaje onemogoči, in kaj namerava ukreniti proti sovjetskemu po-

slaniku, ki je soudeležen v aferi Kutjepova.

Pariz, 26. marca. Politična zanika vest lista »Liberte«, da je bil Kutjepov prepeljan v zapore Ljubianka v Moskvi. Francoski listi zahtevajo, naj se prekinijo diplomatski odnosi s Rusijo.

Pariz, 26. marca. Zunanji minister Briand je včeraj sprejel sovjetskega poslanika.

Pariz, 25. marca. Kakor poročajo, se je zunanji minister Briand razgovarjal z ruskim poslanikom v Parizu Dvoglevskim tudi o vprašanju novega časopisnega nastopa proti sovjetski Rusiji. Francoski nacionalistični listi zahtevajo reparacije za zločin, ki je bil izvršen z odstranitvijo generala Kutjepova.

Dr. Marinković pri Briandu

Pariz, 25. marca. Zunanji minister Briand je imel sinoči enournen razgovor z jugoslovenskim zunanjim ministrom dr. Marinkovićem. Predmet razgovora so bila pariška pogajanja o madžarskih reparacijah. Danes odpušča Briand v London.

Pariz, 26. marca. AA. Francoski zunanji minister Briand in jugoslovenski minister Marinković sta včeraj razpravljala kakor domnevajo, o vzrokih reparacijah v zvezi z razpravami odbora za vzhodne reparacije, ki ima nalogo, urediti končno besedilo sporazuma. Razpravljala sta tudi o načinu odstranitve težkoč, ki ovirajo končno rešitev.

Bolgarska vlada proti makedonstvujušim

Sofija, 25. marca. Ministrski svet je včeraj po večurni razpravi sklenil, da bo upošteval demarše velesil in Jugoslavije ter izvedel najstrožje ukrepe proti makedonskim revolucionarjem. Orožniške postaje bodo prejele seznam članov makedonskih organizacij, ki naj jih v prihodnjih dneh aretirajo.

Velik požar v Budimpešti

Budimpešta, 26. marca. Včeraj popoldne je nastal v tiskarni čevljev Propper velik požar. Pri gašenju je eksplodiralo več zabojev s celulozom. Devet gasilcev in delavcev je bilo težko ranjenih. Požar so pogasili šele zvečer.

Priprave za kongres jugoslovenskih mest

Beograd, 26. marca. Zaključene so vse priprave za kongres jugoslovenskih mest, ki se bo vršil v Beogradu. Predsednik zveze dr. Srduljič bo prisel v kratkem v Beograd, da uredi poslednje priprave v sporazumu z beograjsko občino. Prvotno se je nameravalo povabiti na kongres tudi zastopnike ostalih slovenskih mest, sedaj pa je določeno, da se to opusti, ker ne bo ta kongres nikakoli manifestacija, temveč bo razpravljal le o internih zadevah naših mest. Po kongresu bo prirejena tudi razstava.

Rumunski liberalci proti regentskemu svetu

Bukarešta, 26. marca. Na seji izvršnega odbora liberalne stranke je Vintila Bratianu obrazložil svoje mišljenje o političnem položaju. Pri tem je zelo ostro napadel vladno Mania ter pozval regentski svet k izpremembi sedanjega režima. Na tej seji se je sklenilo, da se bo vršil splošni kongres liberalne stranke 4. maja v Bukarešti.

Nesreča jugoslovenskih rudarjev

Pariz, 26. marca. AA. »Havas« javlja iz departmana Mayenne, da se je v tamšnjem rudniku zastropilo 6 jugoslovenskih delavcev s strupenimi plini. Delavce so prinesli v bolnico v nezavestnem stanju.

Strašna katastrofa v Rumuniji

Bukarešta, 26. marca. V Braili se je zrušila streha tvornice cementa ter pokopala pod seboj vse delavce. Natančno število žrtv še ni znano. Gotovo pa je, da se nahaja pod ruševinami 50 mrtvih. Zaradi pomanjkanja tehničnih pripomočkov rešilna dela zelo počasi napredujejo. Rodbine delavcev so po nesreči skušale demonstrirati pred tvornico.

Španija se normalizira

Madrid, 26. marca. Predsednik ministrskega sveta general Berenguer je sinoči podal novinarjem datišo izjavo o političnem položaju na Španskem. Predsednik je izjavil, da ni nobenih novih vesti o dogodkih v Španiji, ker vlada povsod absolutno mir in red. Po Berenguerju je govoril minister dela, ki je izjavil, da je bilo več stavk, ki pa so se končale s popolnim sporazumom med delodajalci in delojemalci. Odlikar je nastopila nova vlada, se je število stavk za deset zmanjšalo. Vlada pusti redno objavljati vse vesti o mednarodnih gibanjih, kar zelo povolno vpliva na javnost. Na ta način je zaključil minister dela, je zavladalo med delodajalci in delojemalci veliko znošljivejšo razmerje kakor je bilo pod diktaturo.

Katastrofa na ameriškem parniku

Rio de Janeiro, 26. marca. V pristanišču Santos se je dogodila na križarki »Minas Geraes« težka eksplozija. Trije mornarji so bili ubiti, 12 pa je bilo smrtno nevarno ranjenih. Iz neznanega vzroka so eksplodirale cevi, ki vodijo v kotlom. Droboj cevi so ubili, odnosejo ranili mornarje, ki so deloma že spali.

Trgovinski pogodbi s Turčijo in Egiptom

Beograd, 26. marca. Centrala industrijskih korporacij je v imenu vseh jugoslovenskih industrijev izročila ministrstvu za trgovino spomenico, v kateri naproša vlado, naj čimprej uvede pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe s Turčijo.

Beograd, 26. marca. Dne 13. t. m. je stopila v veljavo trgovinska pogodba z Egiptom. Ratifikacijske listine so bile izmenjane včeraj. Vse blago, ki se uvaža v Egipt ali izvaža od tam v Jugoslavijo, uživa največje carinske ugodnosti.

Naraščanje zanimanja inozemstva za naše Primorje

Sušak, 26. marca. Letošnji kopalni sezoni na našem Jadranu se obeta lep uspeh. Turisti iz Srednje Evrope se v vedno večjem številu zanimajo za naše Primorje. Tako je dospelo včeraj na Sušak 80 izletnikov pod vodstvom Hamburgskega potniškega urada. Gostje obiščejo vse znamenitejša kraja naše jadranske obale.

Stoletnica neodvisnosti Grške

Atene, 26. marca. Včeraj se je pričela proslava stoletnice neodvisnosti grške države z božjimi službami v vseh grških cerkvah. Pozneje se je vršila parada vojaštva. Mesto je bilo zvečer sijajno razsvetljeno.

Stanovanjska politika ljubljanske občine

Skoraj vsak enajsti prebivalec Ljubljane stanuje pod mestnim krovom

Stanovanjsko vprašanje je največje važnosti za državo in za občino in tudi za ves narod, ki je v najožji zvezi z njegovim zdravstvenim in moralnim življenjem. Ravno glede na to dejstvo se mu mora posvetiti vsa pozornost ne samo iz lokalnih, temveč iz splošno državnih interesov. Žal, da državna politika poprej v tem oziru ni kazala niti najmanjšega razumevanja za eno najvažnejših eksistenčnih narodnih vprašanj, marveč ga je prepuščala v reševanje edino le lokalnim faktorjem. Stanovanjsko vprašanje je zadeva, ki se tiče vseh razredov prebivalstva, najbolj pereča pa je za manj premožne sloje. Kot normalno razmerje med dohodki in najemnino navajajo teoretični in praktični razmerje 7 : 1. Kako daleč smo danes že od tega razmerja, ko znašajo izdatki za stanovanje tudi tri četrtine plače! Glede na to se je znatno povečalo obubožanje zlasti onih slojev prebivalstva, ki so vezani na nesrečno tedensko ali dnevno plačo, s čimer so se seveda poslabšali tudi njihovi življenjski pogoji in naravna posledica vsega tega je večja nemoralna, razne bolezni, razbita družinska življenja itd. Pri tem se mora odločno odkloniti mnenje nekaterih, ki zastopajo stališče, da gre pri stanovanjskem vprašanju samo za interese malega človeka in da državi, odnosno občini ni potreba skrbeti samo za interese enega razreda. Stanovanjsko vprašanje je treba rešiti v interesu vseh slojev prebivalstva, ker posledice prepočnih, nezdravih stanovanj ne prizanešajo nobenemu sloju.

Higijske in socialne naloge občine ne obstojajo pred vsem v tem, da gradi občinske bolnice, zavetišča, ubožnice itd. kakor so tudi te potrebne, temveč v prvi vrsti v zgradbi zdravih stanovanj. Mestna občina ljubljanska se je te svoje naloge v preteklem desetletju zelo zavedala, kar nam priča že naslednji podatki:

Pred vojno in v vojni dobi je bilo zgrajenih v Ljubljani 847 stanovanj, v povojni dobi pa 1817 in 194 adaptacij, skupno torej 2011 stanovanj. V dobi od l. 1906 do 1918 bi se moralo zgraditi 1716 stanovanj, zgradilo se jih je pa le 847, torej je že v predvojni dobi manjkalo 869 stanovanj. V dobi od l. 1919 do 1929 bi se moralo zgraditi 2920 stanovanj, zgradilo se jih je pa le 2011, manjka torej v povojni dobi 409

stanovanj. Celokupen primanjkljaj stanovanj v Ljubljani bi znašal po gornjem računu 1378 stanovanj, število, ki se približno krije s številom prošelj vložnih pri mestnem stanovanjskem uradu. Ugotoviti pa je treba, da stanuje v Ljubljani samo v kletih, barakah, v skladiščih in delavnicah do 400 strank, v podnejamu pa do 190, v nehijskih stanovanjih 315, ostali pa so brez stanovanja ali pa stanujejo na deželi.

Mestna občina ljubljanska je zgradila od prevrata pa do danes stanovanjske hiše v Janežičevi ulici, na Sredini, na Dunajski cesti, za Bežigradom (sedem hiš in 13 zaslihih hiš), na Jegličevi cesti, ob Vodovodni cesti, Nuškovo vojašnico, na Poljanski cesti, Delavsko zbornico, v Kolesarji in za topničarsko vojašnico. Za zgradbo vseh teh hiš je bila potrebna stavbna glavica v znesku 61.933.326 Din. Gradbeno akcijo pa je pospeševala občina tudi s tem, da je podpirala privatno gradbeno akcijo ter je prevzela garancijo raznim zadrugam v znesku 17.510.000 in dovolila za vse nove zgradbe davčne olajšave pri gostaščinah in kanalskih pristojbinah. Tako je imela leta 1929. mestna občina 178 mestnih poslopij, v katerih je bilo nastanjenih 1075 strank s 4804 družinskimi člani. Skoraj vsaki enajsti mestni prebivalec stanuje pod mestnim krovom. Pri najemnih upošteva občina socialne razmere strank ter jim tudi v tem oziru ugodni kolikor je pač mogoče.

Iz teh števil je dovolj razvidno, da je mestna občina ljubljanska storila, kar je mogla, da reši težko stanovanjsko krizo mesta. Omeniti je še, da je nudila občina v preteklem letu številnim strankam brezobrestna posojila za postavitev začasnih stanovanjskih barak, s čimer je rešila marsikatero rodilno pred pogubo. To akcijo hoče tudi letos nadaljevati.

Mestna občina mora tudi v bodoče posvetiti stanovanjskemu vprašanju največjo pozornost, ker ravno tu so resnične besede znanega profesorja kazenskega prava v. Liszta, ki je izjavil, da je stanovanjska reforma boljša, kakor slobodne novih kazenskih paragrafov. V tesni zvezi z vseno gradbenimi akcijami je pa tudi vprašanje cen stavbišč in tudi temu vprašanju bo treba posvetiti več pozornosti, ker se stavbišč ne sme polastiti spekulacija, ki z ogrožnimi cenami onemogoča stavbeno gibanje.

Posvetovanja o beograjskem velesjemu

Beograd, 26. marca. V četrtek, 27. t. m. bo v beograjski občini pod predsedstvom predsednika občine Miloša Savčiča širša konferenca zastopnikov gospodarskih krogov in industrijev, na kateri bodo razpravljali o prireditvi beograjskega velesesja.

Vlom v Mediji-Izlakah

Zagorje, 26. marca.

Danes dopoldne so se razširile po Zagorju alarmantne vesti, da je bilo vlomljeno v poštni urad Medija-Izlake ter da je bila izropana poštna blagajna. Kakor poročajo, je bilo vlomljeno le v spodnje kletne prostore, spadajoče k gostilni v isti hiši. Vlomilci so odnesli večjo množico vina.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 26. marca.

»Tatvina kolesa«, — je skoro večer refren. Ne mine namreč dan, da ne bi bili na policiji prijavljeni najmanj dve tatvini koles. Včeraj so bila ukradena tri kolesa, dav pa je na policijo prispela nova prijava. Kolo je bilo sinoči okoli 22. odpeljano lastniku posredovalnice Hinku Privšku iz veže hotela »Soček«. Kolo je znamke »Peguet« in vredno okoli 1700 Din.

Na policiji je prijavil krojačnik Mato Likarevič, da mu je nekdo iz točilnice gostilne pri »Starem tišlarju« odnesel nahrbtnik, v katerem je imel za 2000 Din priče. Gre za tako zvane tupolske vezanine. Tat je pustil v gostilni svoj nahrbtnik, v katerem pa je bilo samo nekaj stare obleke. Zamenjavo je izvršil ko je bilo v gostilni precej ljudi.

Včeraj okoli 12. je tik pred cerkvijo lastnik nekega avtomobila povozil lepega psa, ki je imel na vratu znamko 870-30. Kakor zatrjujejo očitniki, soferja ne zadene nobena krivda. Vozil je previdno in počasi in psa zaradi obljudenosti Kongresnega trga ni opazil.

Na policijo sta prispeli dve prijavi o nočnih razgrajanjih, ki razbijajo šipe. Neznani zlikovec je sinoči okoli 23. vrzel velik kamen v okno hiralnice sv. Jožefa, ki ima 100 Din škodo. Baje gre za ponočnjake, ki so nedavno obmetavali stražnika Butkoviča s kamenjem. — V Črni vasi so ponočnjaki

metali kamenje v okno posestnika Albina Vidmarja in mu razbili dve šipi v vrednosti 100 Din. Debel kamen bi kmalu tudi zadel Letno posestnikovo hčerko.

Odhod pevskega zbora UJU v Čehoslovaško

Opoldne je odpotoval z brzovlakom pevski zbor UJU na svojo veliko turnejo po Čehoslovaški. Odpeljalo se je 84 članov, med njimi gostje, ki sodelujejo pri nastopih, prof. Ravnik, komponist Henibert Svetel, konzervatorist Šivic in konzervatorist-ka Mezetova. Turneje se udeležita tudi komponist Emil Adamič in iz Zagreba komponist Grgošević. Zbor se je odpeljal v najboljšem razpoloženju, od njega so se poslovili na kolodvoru razen številnega občinstva tudi češkoslovaški konzul dr. Resl ter zastopniki drugih ljubljanskih pevskih društev, zastopnik vlade in Novinarskega združenja. Svoj prvi koncert bo zbor imel v Budjovicah, nato pa bo vrsti v Plzinu, Prag, Kralji, Gradcu, Pardubicah, Olmucu, Brnu in Bratislavi. Zbor ima nastudiran dvojni program in sicer za tri mladinske koncerte in za 7 večernih koncertov. Vodi ga Drago Zupančič, pevski vodja pa je kakor znano, Srečko Kum er. Pevski zbor je po mnenju naših strokovnjakov v odlični formi, krasno vpet, jednat, zveneč, absolutno točen, v najtežjih delih neverjetno siguran tako, da mu je uspel zato in zaradi moderne programa v bratski češkoslovaški državi zagotovljen.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.725. — Berlin 13.50—13.53 (13.516). — Bruselj 7.8997. Budimpešta 9.885. — Curih 1094.4—1097.4 (1095.9). — Dunaj 795.98—798.98 (797.48). — London 275.49. — Newyork 56.37—56.57 (56.47). — Pariz 220.73—222.73 (221.73). — Praga 167.28—168.08 (167.68). — Trst 296.39.

INOZEMSKA BORZA.

Curih: Beograd 9.1275. — Pariz 20.23. — London 25.13993. — Newyork 516.225. — Bruselj 72.06. — Madrid 64.60. — Berlin 123.305. — Dunaj 72.77. — Sofija 3.74. — Praga 15.30. — Varšava 57.90. — Bukarešta 3.07. — Budimpešta 90.20.

Kanigalilejska afera pred sodiščem

Moste so bile oškodovane za 92.000, oblastni odbor pa za 16.000 dinarjev

Ljubljana, 26. marca.

Pred malim senatom se je danes dopoldne pričela zanimiva razprava o manipulacijah z občinsko in oblastno trošarino. Afera je javnosti dobro znana, ker smo lani obširno poročali o njej. Obtoženi so uradne prevare in oškodovanje občinskega proračuna. Manipulacije so izvedli Sattler, gostilničar na Javorniku Spiro Labura iz Šibenika, poljedelec v Vodich (Dalmacija) Lenard Labura, Marjan Labura in gostilničar v Ljubljani Krsta Zaninovič, rodom iz Šibenika.

Obtožnica navaja, da je Fran Sattler v letih od 1927 do 1929 kot podpredsednik finančne kontrole v Ljubljani na »svobodnicah ljubljanskega mestnega dohodarstvenega urada« lažno potrdil, da sta dokladi na trošarini za vino za občino Moste in ljubljansko oblast plačani in sicer proti denarni nagradi Spiro Laburi in Krsti Zaninoviču tako, da je bila občina Moste na trošarini oškodovana za 59.970,79 Din in oblastni odbor za 12.803,15 Din proti trošarini, ki bi jo moral plačati Labura, in za 33.078,66 Din občina Moste ter oblastni odbor za 3138,89 Din v primeru gostilničarja Krste Zaninoviča. Ne da bi prejel kako plačilo ali nagrado, je pomagal pri manipulacijah z občinsko trošarino tudi v primerih Antonije Hirsche in Antonije Štor, v katerih primerih sta bila občina Moste in oblastni odbor oškodovani le za manjšo zneske.

Prvi obtoženec je obtožen zločinstva zoper uradno oblast in prestopka uradne prevare, vsi drugi pa podkupovanja in soudeležbe pri goljufivih manipulacijah.

Prvi obtoženec je bil v službi pri finančni kontroli od leta 1919 v Ljubljani. Postal je podpredsednik ter je kot tak vršil službo tudi pri referatu za boletiranje vina. Obtoženec je v tem svojstvu zašel na kriva pota. Zlorabljal je svojo službeno dolžnost s tem, da je kot znanec vinskih trgovcev večinoma proti primerni nagradi krivo potrdil na tako zvanih svobodnicah mestnega dohodarstvenega urada, da sta v redu plačani občinska in oblastna trošarina. Stranke pa teh dokladov faktično niso plačale. Na ta način sta bila občina Moste in oblastni odbor oškodovana za 110.096,69 Din.

Manipuliral je Sattler tako-le:

Po predpisih o trošarini na vino mora stranka, čim prej vino, pri mitničarjih izjaviti, ali se bo vino prodajalo v mestu ali pa izven mestnega pomenja, torej je v tem primeru vino tranzitno blago. V prvem primeru plača stranka takoj na mitnici vse trošarine. Do 15. aprila lani je bilo plačati

250 Din mestne trošarine, 35 par oblastne in 35 par državne trošarine. Če je stranka na mitnici izjavila, da je vino namenjeno izven mesta, je bilo plačati samo državno trošarino. Vino gre navadno zopet iz mesta. Če pa ni vino šlo takoj iz mesta, marveč je bilo pripeljano v založne kletovinskih trgovcev, so ga morali mitničarji večkrat prekontrolirati. Stranka ostane v knjigah mitničarjev za gotov znesek obremenjena. Čim vino pelje iz mesta, mitničarji razbremenijo trgovca. Trgovci dobi posebno boleto, ki jo mora pokazati pri izvozu vina iz mesta. Na svobodnicah, ki jih je potem prejel prvi obtoženec, bi moral zabeležiti znesek, ki je bil v občini Moste plačan za občinsko in oblastno trošarino. Začel je s svobodnicami protizakonito manipulirati. Manipulacij niso mogli dolgo odkriti, ker je procedura glede kontrole precej komplicirana.

Lani, ko so vozili iz kleti trgovca Labura vino v Moste, so mitničarji na Zaloški cesti ugotovili, da vozijo vodo namesto vina. Odnosno vino, ki je bilo zmešano z veliko množico vode. Nato so začeli stvar natančneje preiskovati in tako so, ko so pregledovali razne svobodnice, ugotovili da gotove stranke niso plačevale v Moste nobene občinske in oblastne trošarine. Prvi obtoženec je v preiskavi odkril priznal vse manipulacije. Celokupno je bila s temi malverzacijami občina Moste oškodovana za 92.925,34 Din, a oblastni odbor za 16.171,56 Din. Prvi obtoženec je dalje v preiskavi priznal, da je prejel ves čas nagrado v približnem znesku 5000 Din. Ostali obtoženci so v preiskavi zanimali vsako krivdo.

Zasliševanje obtožencev

Prvi je bil zaslišan Alojzij S., ki je svoje dejanje priznal. Zagovarjal pa se je, da ga je prisilila k temu revščina. Od bratov Labura je dobil vsega samo 5000 Din, kar so mu plačevali za svobodnice le po 50, do največ 200 Din. Hirschevi in Štorovi je pomagal iz usmiljenja, ker sta bili obe v hudih stiskah. Od njih ni dobil nikake nagrade. Od Zaninoviča je dobil le po 100 do 300 Din, dasiravno je on zaslužil 10krat toliko.

Spiro Labura je pri zaslišanju izjavil, da mu o aferi sploh ni ničesar vedel. Gosušino v Ljubljani sta vodila njegova brata. S finančno kontrolo sploh ni imel nikakih opravkov. Tudi Leonard Labura in Marjan Labura zanjaka vsako krivdo ter izjavljata, da je postopal Alojzij S. docela na svojo roko, češ da že ve, kaj dela.

Podnadzorni finančne kontrole Držaj je kot priča pojasnil vse manipulacije in razložil, kako so prišli na sled goljufijam.

Razprava ob zaključku lista se traja.

Pri Janezu Simončiču v Clevelandu je 10. januarja nastal nevaren požar, ki je uničil vse stanovanje. Pri požaru je zadobil 2-letni Simončičev sinček nevarno opekline. — 12. januarja je v Clevelandu vlak povozil Franca Skofa. Nesrečnik je v bolnici podlegel poškodbam. — 18. januarja so našli na progi Pennsylvania železnice mrtvega 45-letnega Josipa Rusa. — V Clevelandu je 10. februarja podlegel srčni kapi Franc Kramer v starosti 87 let. Pokojni je bil doma iz Sv. Petra pod Sv. Gorami na Štajerskem. — 11. januarja je v Clevelandu naglo smrti preminul Janez Vinček, star šele 24 let. Rodbini Godič v Clevelandu je umrla 25. februarja 12-letna hčerka Alojzija.

Smrtna nesreča v zagorskem premogovniku

Zagorje, 26. marca.

Davi ob pol 3. se je pripetila v Aleksandrovi rovu smrtna nesreča. Še ne 26letni rudar Franc Sinkovec, vulgo Zbovnik, je bil zaposlen v gornjem horizontu pri premikanju huntu, ki jih spravljajo na dvigalo in jih spuščajo v nižje ležeče etaže. Poleg tega dvigala se nahaja še eno, tako da je eno vedno prosto in radi tega silno opasno, ker zija pod njim do 175 m globok prepad.

Sinkovec se je pri premikanju zmotil in je potisnil huntu na nezavarovano odprtino. V tem hipu je zgrmel huntu v 125 m globoko luknjo na drugo etažo. Sinkovec bi se morda še rešil, če ne bi skušal vozička zadržati. Prijel ga je z vso močjo in to je postalo zanj usodno: vrlo ga je čez voziček ter je zgrmel z njim vred v luknjo, kjer je obležal strahovito razmesarjen v mlaki krvi.

Smrtno ponesrečeni Sinkovec je bil šele pred kratkim odpuščen od vojakov. Bil je zelo vester in službi in ga predstojniki imeli radi. Vsa zagorska dolina sočustvuje s težko prizadeto rodino.

Dva koncerta Ljubljanskega Zvona

Ob priliki proslave 25letnice svojega obstoja je pevsko društvo »Ljublj. Zvon« priredilo v Unioni dva koncerta: v nedeljo ob pol 11. jutraj za mladino vseh ljubljanskih šol in v ponedeljek zvečer slavnostni koncert za občinstvo. Oba koncerta sta imela skoro isti spored. Pri slavnostnem koncertu je oporni pevec G. Julij Betetto pel novo, zelo zanimivo pesem Slavka Ostreca »Jurij in kača Belouška«, veseli, prečmi Pavličev »Potrkan ples« ter kot dodatek »Godič je že zelen«.

Pri obeh koncertih sta poleg G. Betetta sodelovala kot spremljevalca na klavirju in harmoniju gg. Heri Svetel in Marjan Lipšek ter ženski, moški in mešani zbor »Lj. Zvona« pod vodstvom svojega dolgoletnega, silno zaslužnega pevovodje gosp. Zorka Prelovca.

Reči moramo da je »Lj. Zvon« odpraznoval svoj jubilej izredno svečano. Imel je ob tej priliki slavnostno številko svojega lista »Zbor«, o kateri sem že poročal, priredil glasbeželnji mladini koncert, kakršnih je sploh deležna le vsake svete čase, pokazal širšemu občinstvu plod svojega intenzivnega truda in izvajal do sedaj še neslišane kompozicije 14 slovenskih kompozitov, od katerih je polovica skladb izšla v »Zboru«. Na programu so bili: Dr. Kimovec (Domovina, Bela golobica, mešan zbor s klavirjem in harmonijom), dr. A. Dolinar (Iz pisma, dr. A. Schwab (Vlak), dva mešana zbora, sicer a capella, ki pa jih je predvni pevovodja pustil spremljati s klavirjem. A. Lajovic (Pesem), St. Premrli (Uspavanka Jezušku), Jos. Pavčič (Vesela mladost), troje ženskih zborov s klavirjem, Z. Prelovca (Nagelini reči, moški zbor z bas-baritonskim solom G. Betetta — zbor se je na ponedeljkovem koncertu moral pomotiti). O. Dev (Teče mi vodic, prekmurska narodna) in k sklepu prvega dela A. Jobst (Vnebovzetje Marijino) ter P. H. Sattner (Vstal je Gospod), dva mešana zbora s klavirjem in harmonijom. Po kratkem odmoru je pri slavnostnem koncertu zapel že uvodoma omenjenih troje pesmi, nakar je sledila V. Mirka šeststroglasni mešani zbor s klavirjem in harmonijom »Domovini« ter moje, deloma skrajšane in s klavirjem spremljane sicer a capella pisane »Šaliivke«, vočglasni mešani zbor v treh delih: Čudna zdravila, Tancaj, črni kos in Pastirski, pri katerih je pela vločene solomonite G. Špela Ramšakova. Raznoliki program je pri mladinskem koncertu zelo poljudno in mladini primerno obrazložil g. Drenovec. Iz muzikalnega stališča je isti govornik storil to tudi ob sklepu svojega slavnostnega govora pri ponedeljkovem koncertu. Da bi ta slavnostni koncert zadobil še svečaneje lice, je zbor uvodoma odpel državno himno.

Program obeh koncertov je obsegal skladbe najrazličnejše kvalitete. G. Prelovca je pokazal z njim publiko našo zborovsko produkcijo zadnjega časa in za zato ne zadene nikak očitek pristranosti ali celo nerutinitnosti pri izbiri podanih skladb. Dal je, kar je imel in kar je mogel in smel svojemu zboru zaupati. Hrabro in vztrajno je s svojimi pevci prebrodil vse plitvine in globine, ki jih je nudil dolgi in mestoma silno utrudljivi program. Kot vojskovodja s sabljo v roki je na čelu svoje čile, neugnane pevске čete na celi črti zmagal. Po deputacijah so se jubilatoma: Lj. Zvonu in njega pevovodji G. Prelovcu poklonila razna pevka udruženja, kot n. pr. združeni slovenski pevski zbori, Glasbeni Matici v Ljubljani in Mariboru, Zvon iz Trbovelj, Učit. pevski zbor itd. ter izročali ob lepih nagovorih darila in vence. Vse to in še mnogo več sta Lj. Zvon in njega pe

vovodja tudi v najvišji meri zaslužila. Najmanj pa, kar sta smela zahtevati, pa je bila prav dobro zasedena dvorana pri obeh koncertih, kar mora nas vse napolniti z zadovoljenjem, saj je materialni uspeh, rekli bi predpogoj nadaljnjih moralnih uspehov. Pri mladinskem koncertu sem bil osebno navzoč, slavnostni koncert pa sem poslušal po radiju. Prenos je bil naznanjen skoro zadnji hip; bil pa je odličan.

Triumf zvočnega filma

S precejšnjo rezervo in nezaupanjem je sprejel naše občinstvo vest, da bomo od sedaj poslušali zvočne filme tudi v Ljubljani. Z velikim pompen napovedani prvi zvočni film v Ljubljani je gostoval v kinu Ljubljanski dvor in je tako slavno propadel, da so morali ljudem vrniti denar za vstopnice, kupljene v predprodaji. Pa je komaj minilo nekaj tednov in zvočni film je praznoval v Ljubljani tako sijajno zmago, da so morali utihniti vsi pesimisti in nasprotniki. Neopazbenemu »Pojemcem norcu« je sledila filmska opereta »Rio-Rita« in kino Matica je postal privlačnost, kakršne Ljubljana še ni imela. Zvočni film je zmagal med Slovenci na vseh črti.

Toda njegova zmaga bi ne bila popolna, da nismo dobili remek-dela najnovejše filmske umetnosti, prekrasnega zvočnega filma »Atlantik«, izborne reprodukcije starih katastrofe parnika »Titanica«. S tem delom je filmska umetnost prekosila samo sebe. Film je tako veličasten in protrepljiv, obenem pa tehnično tako krasno izdelan, da je vsaka reklama ali hvala odveč. Najboljše reklamo mu dela občinstvo samo, ker gre glas o njem od ušes do ušes. Tu se vidi v polni meri moč zvočnega filma. Če bi bila katastrofa »Titanica« prikazana v nemem filmu, bi bil efekt neprimerno manjši. Tako te, pa precizna reprodukcija vseh zvokov od šumenja morskih valov in breščanja morskog orjaka pod pritiskom ledene gore do človeške govornice, vzdihov in ihtenja naravnost prisili doživljati in preživljati z ustrečnimi potniki vso grozo, ki ee polasti človeka, kadar točno ve, da so mu ure življenja štete. Fritz Kortner in Franz Leier sta igralca, kakršnih je na svetu malo. »Atlantike« je zvočni film, katerega bi ne smel zamuditi noben izobraženec.

Mestni log in njegove tajne

Mestni log je še vedno idiličen, pa recite kar hočete. To vam je, kar je Dunajčan njegov Wienerwald, samo v širšem pomenu besede. Če si zaželi nemotenega izprehoda in svežega zraka, kar vanj poljdi, seveda, če ga vseskozi poznaš. Imel boš užitek! Tisti paviljon Dveh cesarjev je že sam na sebi pomemben spomenik! Za zakrknjenega ljubljanskega filistra in »pilharja« ima ta zaraščeni kot Ljubljane vso močest tajnosti v sebi, kakor hitro kreneš s Ceste dveh cesarjev na Rakovo jelšo v stran in hočeš prodirati skozi sredo s hrasti, jelšami, visokimi mesecni ter raznovrstnim grmičevjem zasajenega loga.

Kompleks Mestnega loga je prav čedno raztegnjen in kdor ga ni parkrat pazljivo prehodil, se mu prav lahko pripeti, da se v njem izgubi. V njem je tudi bogato lovišče srn, začev i. dr. Ker je v njem nebroj potov, pa nobene markacije, ki bi služila takemu »turistu« v orientacijo, se prav lahko zgodi, da sredi gozda zalde in namesto v Ljubljano, jo maline proti Brezovici, Gorici ali celo proti »Zgonarici«.

Samo nekaj jih je, ki jim Mestni log ni nikak labirint; to so naši trnovski tičarji (ciparji) ter posestniki odnotnih parcel, za temi pa seveda tista »melita« ljubljanskih in viških barab, tatov, potepuhov z ženskim kadrom volhuk, tatic in prostitutk, ki jim je zlasti ponoči zavetlišče. Ta »regimente« ti pa pozna v Mestnem logu zlasti ob Mallem grabnu in v črti proti Viču vsak grmiček, hrast, šupo, travnik in varen kotiček. Skrivne kotičke Mestnega loga pa pozna razen teh seveda tudi naša policija, ki je priredila v njem že marsikatero uspešno »racijo«.

Občina je Mestni log doslej preveč zanemarjala. Ker se v Ljubljani zdaj itak že vse modernizira, naj bi se moderniziral tudi naš Mestni log, recimo: z lepimi poti, orientacijskimi tablicami in s par lesenimi klopi, saj ga ob prostem času radi poseščajo Krakovčani, Trnovčani in nič manj drugi izletniki, ki imajo bližnjico na Vič-Glince in se po senci izprehajajo in jn ni treba požirati smrada in cestnega prahu.

Ruska Matica

V nedeljo 23. t. m. je imela Ruska Matica v prostorih ruske dijaške menze v Šentpetrski vojašnici pod predsedstvom ing. E. Suberskega letošnji občni zbor. Visokemu pokrovitelju Ruske Maticе, Nj. Vel. kralju Aleksandru je bila poslana z obnovega zbora pozdravna brzojavka. Potem je prečital tajnik prof. A. Maklecov poročilo o društvenem delovanju v l. 1929. Matica ima veliko knjižnico, ki jo stalno izpopolnjuje z novimi ruskimi knjigami. Med narodniki je razen ljubljanske ruske kolonije in slovenskih prijateljev ruske kulture tudi veliko po vseh krajih Jugoslavije bivačih Rusov, ki prejmejo knjige po pošti. Knjižnico poštvalno vodi odbornik P. Dobrinin. Veliko pozornost posveča Matica tudi ruski deci, za katero prireja zlasti med potnicami poučne ure, izlete, literarne večere itd. pod vodstvom odbornika M. Voronova. Ruski tečaj za Slovence vodi gosp. S. Kuhn. Matica je priredila tudi več javnih predavanj, pri katerih so nastopili med drugimi pesnik K. Balmont, član Pasteurjevega zavoda v Parizu prof. S. Metalnikov, prof. F. Taranovski, E. Spektoriski (iz Beograda) in G. A. Ivanovski. Proslavila je 175letnico najstarejše ruske moskovske univerze ter priredila dan ruske kulture in dan ruske

dece. Razpisan je bil natečaj za najboljšo mladinsko povest iz ruske zgodovine, ter je bil odločeval za predloženo delo G. Januškevič. S poštvalnim sodelovanjem gosp. dr. Ivana Grašiča, notarija v Kranjski gori, je obnovila Ruska Matica po bivših volnih ujetnikih zgrajeno kapelico pod Vrščem. V vsakem pogledu so šli Ruski Matici na roko njena častna članica ga. Terezina dr. Jenkova, mestni magistrat, oficirski dom in sploh vsa ljubljanska javnost. Razen ljubljanskega Osrednjega odbora ima Rus. Matica 8 podružnic: v Zagrebu, Novem Sadu, Banjaluki, Hrastovcu v Slov. gorah, Červenki, Vel. Bečkerek, Kraljevu in Bački Topoli.

Na občnem zboru je bil izvoljen odbor, v katerem so prof. dr. Bilimovič kot predsednik, Kosarov kot namestnik predsednika, blaginjak Bobrecki, tajnik Maklecov in odborniki: Dobrinin, Jenkova, Konaš, Koplov, Kulakov, Kuhn, Nikitin, zastopnik Zvez ruskih akademikov, Preobraženski, Tkačov, Frost, Voronov, Suberska. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Firsov, Kruševski, Ljutov, Mesnajer in S. Popov. Člani razsodišča so: Jasinski, Bubnov in Maslov. Občni zbor je soglasno izvolil za častnega člana Ruske Maticе njenega ustanovitelja in dosedanjega stalnega predsednika prof. A. Bilimoviča ter izrazil zahvalo g. univ. prof. dr. Fr. Grivcu, ki se je toliko potrudil za organizacijo protestnega gibanja zoper versko preganjanje pod sovjeti.

Beležnica

Koledar.

Danes: Sreda, 26. marca 1930, katoličani: Emanuel; pravoslavni: 13. marca, Nikifor.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama in opera: Zaprti.
Kino Matica: Atlantik.
Kino Ljubljanski dvor: Princeza Kavijara.

Kino Ideal: Hvala za čast.
Koncert seksteta črncev ob 20. v Unioni.
Predavanje v francoskem inštitutu. Predava prof. Marca Veya o temi: Jean Moreas in dekadeniz. Ob 21.
Osmi družabni večer Trgovskega društva Merkur ob 20.30 v restavraciji Zvezda.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, akarič, Karlovska cesta.

Radioprogram

Cetrtek, 27. marca.

12.30: Reprodukcijsna glasba (Plesni šlagerji). — 13: Časovna napoved, borza, reprodukcijna glasba. — 13.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Dr. Baje: O jemku in jeklini. — 19: Dr. Rupel: Sbrbovrvašina. — 19.30: Angleščina, ga. Orthaber (namesto ponedeljkove ure). — 20: Slovenski večer (prenos v Zagreb in Beograd). — 22: Časovna napoved in poročila, lahka glasba. — 23: Napoved programa za naslednji dan.

Petek, 28. marca.

12.30: Reprodukcijsna glasba (Glasba raznih narodov — uvertura). — 13: Časovna napoved, borza, reprodukcijna glasba. — 13.30: Iz današnjih dnevnikov. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: G. Herkov: Esperanto. — 19: Gospodinjska ura, gov. Ojka Krekova. — 19.30: Dr. Stanko Leben: Italijanska. — 20: III. Julo Meinlov propagandni koncert. — 21: Pevski solistični večer ge. Sax-Priestovškove. — 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sokol

— Iz ljubljanske sokolske župe. Prosvetni odbor je na svoji zadnji seji sklenil, da pošlje lebos večje številko naraščajočim in naraščajočim, zlasti iz Ljubljane, k morju na letovanje, ki se bo vršilo pod sokolskim vodstvom in nadzorstvom. — Ustanovil se je župni socialni odsek, katerega predsedništvo je prevzel brat dr. Fux. — Maja meseca so namenjavali v Ljubljani mladinski prosvetni izlet in sicer po posameznih okrožjih. Vsa društva enega okrožja bodo napravila isti dan izlet v kakšen zgodovinski — znamenit kraj v svojem okrožju, kjer bo potem od župe določeni predavatelj imel primerno predavanje.

— Zbor društvenih prosvetarjev Ljubljanske sokolske župe bo dne 4. maja ob 9. uri dopoldne v Sokolskem domu na Taboru s temle sporedom: 1.) pozdrav predsednika. 2.) Poročilo brata dr. Fuxa o beograjskem zletu. 3.) Poročilo brata Iskre o bodočem prosvetnem delu. 4.) Poročilo brata Prosenca o mladinskem vprašanju in 5.) poročila društvenih prosvetarjev.

— Sokolska predavanja v ljubljanskem radiju se bodo vršila vsak torek od pol 7. do 7. ure zvečer. Prvi bo predaval prvi podstarosta SKJ brat G. Angl in sicer dne 8. aprila o sokolstvu. Aprila meseca bodo še predavali: dne 15. brat dr. Fux o beograjskem zletu, dne 22. brat dr. Murnik o tehničnih vprašanjih in dne 29. brat inž. Bevc o sokolskem prosvetnem delu. Vse sokolske članstvo, ki ima radijo, opozarjamo na ta pradanja.

V pisarni.

— Celu uro prepreno prihajate? Kaj naj to pomeni? — vpraša šef obveznega uradnika.

— Oprostite, gospod šef, tramvaj me je povozil.

— Bežite no, kaj pa čekate! Kdo vam bo verjel, a traja to celo uro.

VAZEN IZUM.

— Mojemu prijatelju so zvišali v trgovini s krznom plačo za 100%.

— Saj je zaslužil boljše plačo, ker je izumil pet novih imen divjačine za zajčje kože.

Majetič ni omagal

Igral je polnih 63 ur in za nameček je zaigral še »Po jezeru bliz Triglava«

Ljubljana, 26. marca.

Ali bo omagal ali ne bo, ali bo vzdržal ali ne, to je bilo vprašanje dneva, ki si ga slisal povsodi, na ulicah, v kavarnah. Vsek je po svoji modroval. Da bo omagal, ker ga je ravno kar opazoval in se mu je zdelo, da je rekordler že napol v nezvesti; drugi je menil, da se mu je zdelo ravno nasprotno, da je fant še popolnoma svež, samo grdo se drži. Ves dan se še ni zasmeljal.

Včeraj popoldne se je trlo gostov v Krapeževi restavraciji. Mize okoli odra, kjer je igral Dragotin Majetič, so bile ravnotako nepretrgoma zasedene, kakor je Majetič nepretrgoma igral. Nežni spol je bil seveda prav častno zastopan. Razpoloženje je bilo veselo. Vsaka miza je ugibala o fantu to in ono. Ženskam se je smilil, moškim pa ne, češ, da se je itak sam odločil za 63 ur trajajočo »martrenico«. Neka dama pri mizi v kotu je premišljevala, kako bi fantu pomagala, da bi ne omagal. Vprašala je celo njegovega impresarja, ta ji je pa odgovoril, da je najbolje, če pusti fanta pri miru. Dobra dama mu je hotela pomagati, morda bi mu ponudila čašo vina ali bi ga pobožala in lepo pogledala, samo da bi fant ne omagal pred 23. uro. Drugi so ga zopet opazovali z neko slastjo in užitkom. To je približno isti užitek, ko človek gleda v igralnici, kako izgubi v eni minuti vse svoje premoženje, ali pri bikoborbah, kako pogine končno bik ali pa bikoborec. Nekaj sadizma je v teh užitkih vsekakor. Če bi fant omagal in omahnil nezavesten na stol, to bi bila šele senzacija. Še večja kakor zmaga. Te senzacije Majetič seveda gostom ni privoščil, igral je vztrajno do 23. ure in dosegel svoj rekord.

Popoldne okoli 5. ure mu je huda predla. Izgledal je izčrpan, tudi vstal ni več kakor preje, tončev je apatično sedel na stolu in mehnično brenkal. Njegov impresario je bil v hudih skrbih. Stal je za njim in ga vpraševal in ogovarjal ter ga tako spravil iz nevarnega stanja letargije. Potem je pa šlo dalje prav gladko. Majetič je zopet oživel in celo smejal se je. Dame so tudi opazile, da se je od nedelje postal.

Pred 23. uro je bila v restavraciji življenju nevarna gnoča. Gostom, ki so sedeli pri kozarcih že po več ur in čakali na konec, so se pridružili še številni radovedneži, ki so prišli v restavracijo gledat samo konec. Natakariji in sam gazda Krapež so delali red kolikor je bilo to mogoče. Nekaj fantičev se je prerinilo skozi gnočo. Postavili so se seveda tik za rekordler-

jem in ga gledali široko odprtih oči. To je naša bodoča rekorderska generacija. Mlad gospod je z veliko težavo postavil svoj fotografski aparat v kot in je ves prizor fotografiral. Ta trenutek je publika posvetila večjo pozornost amaterju kakor pa rekordlerju. Med tem se je kazalec na uri prav počasi pomikal proti rimski številki enajst. V napetosti so gledalci gledali zdaj na kazalec, zdaj na fanta s tamburico. Vmes si slisal vzlike, da le ni omagal, da je stava dobljena, da je postavil nov svetovni rekord.

Kazalec se je pomaknil in ostal na številki 11. Restavracijo je pretresel buren aplavz, živio klici in vpitje ter cepetanje. Fant le ni omagal. Majetič je odločil tamburico in se nekam ginen priklanjal publiki, ki ni prav nič štedila z odobravanjem. Ploskanja ni hotelo biti konec. Še bolj ginen je bil njegov impresario. Popolnoma izčrpan je pa bil Majetičev spremljevalec in menda tudi najbolj vesel, da je konec. Pa ni bil konec. Majetič je segel še po tamburici in s spremljevalcem sta zaigrala »Po jezeru bliz Triglava«. Vsa restavracija ju je spremljala s petjem. Potem se živio klici in sledili so avtogrami. Rekordler se je podpisoval, da ga je bolela roka. Igral bi pa najbrž lahko še vso noč. Kako je prav za prav z njegovim rekordom, ne vemo. Zdi se pa, da bo kmalu potolčen, da se bo kmalu oglašil pri Krapežu kak južni brat, ki bo pripravljn igrati na tamburico nepretrgoma dvakrat 63 ur.

Slovenci v Ameriki

V kraju Denver, država Colorado, je nedavno umrla v starosti 52 let Cecilija Pa. pež. Podlegla je operaciji. Zapustila je moža, pet hčerk in 2 sinova. — V kraju Cooper City je preminula 44-letna Antonija Čop. Zapustila je moža in 9 otrok. — V San Franciscu je umrl Anton Štetančič v starosti 47 let. Pokojni je bil doma iz Lokvice v Beli Krajini. — V Milwaukee je umrl Janez Juvane, v Stauntonu, država Illinois, pa Josip Klaužar v starosti 58 let. — V Jolietu je umrl Anton Lauš. Pokojni je bil doma iz Dobruče na Dolenjskem. — V kraju Ely, država Minnesota, je umrla Roza Mulec. — V Port Angelesu se je v tovarni težko ponesrečil Janez Adamič. Morali so mu amputirati nogo. — V Oaklandu, država California, je umrla Cecilija Kobocnik, v Moon Runu pa je preminul Janez Zuet. — V St. Josephu je zadela kap 60-letnega Franca Velka. — V Sheboyganu je umrl Cevald Golob v starosti 54 let.

Edgar Wallace:

Vrata izdajalcev

Roman

Potem sta se molče vrnila v vilo. Graham je kmalu pozabil na štirioglati stol in šele pozneje je zvedel, kako važno vlogo je igral.

Tu je ključ od pisalne mize, je dejal vrtnar, čim sta vstopila v knjižnico. — Prinesem vam skodelico čaja.

Odšel je in zaprl vrata. Graham je ogledoval ključek in razmišljal, zakaj mu je bil tako svečano izročen. Od vse vile je dobil samo ta ključ. Kar mu je šinila v glavo nova misel. Stopil je k hrastovi pisalni mizi, katere predalčki so bili razen enega vsi odprti. Obrnil je ključ v ključavnicu in našel v predalčku velik ovoj, naslovljen njemu. Poleg ovoja so ležali v predalčku še trije ključi. V zapečatenem ovju je bil manjši ovoj, v njem pa dvajset bankovcev po pet funtov in na stroj pisano pismo brez uvoda in podpisa.

»V garaži pri kroni najamete avto. Rabil ga boste. Jutri zvečer se odpravite, k »Trem lepim mornarjem« in se seznanite z Eljem Bossom, ki vas bo čakal. Peljite se z avtomobilom do Greenwicha. Tam pustite avto in peljite se z avtobusom do Poplara. Kolikor vam še ostane poti, jo prehodite peš. Z Eljem Bossom ne govorite o ničemer, samo seznanite se z njim. Odpeljete sadije v Indijo. Z njegovo ladjo odpotujete tja. Eli vam preskrbi obleko. Naročeno mu je poskrbeti, da bo vam to potovanje v Indijo prijetno. Če boste kaj potrebovali, se obrnite kar nanj. Važno je, da se bo vaša kabina zaklepala od znotraj in od zunaj. Preskrbite si najboljšo ključavnicu in izročite mu jo, toda ključev mu ne smete dati. Odradil sem, da vam pripravijo v kabini ročno blagajno. E. B. misli, da tihotapite kokain. O sadju se mu niti ne sanja. Ko se temeljito seznanite s podrobnostmi zasnove načrta, si izpišite opombe in jih položite v predalček, v katerem ste našli tole pismo. Sezignite ga, da ga ne dobi v roke Mawsey.

Ko je vrtnar Mawsey prinesel skodelico čaja, je držal Graham pismo nad ognjiščem, z vžgalico ga je zažgal in gledal, dokler ni zgorelo. Oba sta molčala. Graham je spoznal, da bi bil vsak poskus pričeti pogovor, zamen in da je Mawseyu znana vsebina pisma, kajti stopil je k peči in zmešal sežgani papir s pepelom.

— Kje je gostilna »Pri treh lepih mornarjih?« je vprašal Graham. Mawsey je dvignil glavo in si z omelem skrbno obrisal nad ognjiščem pepel s čevljev. — Ne poznam okoliških gostiln. — je odgovoril. Govoril je nerad, kakor da so besede nekaj neizmerno dragocenega. — Spominjam se pa, da sem še kot deček večkrat videl napis »Pri treh lepih mornarjih«. To je bilo v Victoria Dock Roadu.

In odšel je iz knjižnice. Graham je videl, kako marljivo dela na vrtu. Naj je bil Mawsey še tak falot, rože je imel kljub temu rad. In tako je našel novi stanovalec vile na vrtu docela drugačnega moža, navdušenega za razne barve aster, katere se mu je bilo posrečilo vzgojiti.

Potem mu je prinesla vrtnarjeva žena obed in Graham je ostal sam. Ob eni se je začelo trkanje, prišel je vrtnar, skrbno je zaprl vrata za seboj in potegnil iz žepa zapečateni kuvert, na kateri je bilo napisano »G. Hallowell«. Graham je raztrgal kuvert in potegnil iz njega knjižico, katero mu je bil pokazal Trayne.

Za prvo stranjo je bil listek, na katerem je Graham prečital:

»Predno izročite knjižico Mawseyu, jo spravite v kuvert in zapečatite. Kuverte najdete v pisalni mizi v tretjem predalčku. To storite vsak večer. Sezignite ta listek.«

Znova je Graham ubogal in sežgal listek. Pri tem ga je vrtnar napeto opazoval.

— Dobro, Mawsey, — je dejal Graham in se pripravil k čitanju. — Pokličem vas, ko bo knjižica prečitana.

Vrtnar je zmajal z glavo, rekoč: — Obžalujem, gospod, toda naročeno mi je ostati tu. Dejal je, da ne smete ničesar prepisati.

— Kdo je vam to rekel? — je vprašal Graham, misleč, da zve od vrtnarja kaj zanimivega o Traynu.

— Ne poznam ga po imenu, — se je glasil dogovorjeni odgovor. Od desetih do ene je sedel Graham nad knjižico. Prečital jo je, da bi mu postal načrt jasn. Opetovano je osupnil in se zgrozil nad drznim naklepom. Ko je prečital do konca, se je vrnil k začetku. Počasi je prebiral stran za stranjo in učil se je na pamet vsake zamotane podrobnosti čudovitega načrta. Ob eni je zaprl knjižico, kajti črke so mu začele plesati pred očmi. Spravil jo je v kuvert, katero je zapečatil. Cele tri ure je sedel Mawsey nepremično, držeč roke na kolenih. Zdelo se je, da ga ta čudna naloga prav nič ne utruja. Enkrat je Graham nehal čitati in ponudil vrtnarju cigareto.

— Ne kadim in ne pijem, — se je glasil odgovor in Graham se ni več zmenil za vrtnarja.

Vrtnar je vzel zapečateni kuvert, skrbno jo je spravljal v žep, voščil je Grahamu lahko noč in odšel.

— Jutri večer me ne bo doma, — je dejal Graham.

— Vem — je odvrnil vrtnar. Graham ga je začudeno pogledal.

— Zdi se, da vam gospod brezmejno zaupa.

— Verjame vam, gospod. Tem bolj lahko verjame meni, je odgovoril vrtnar predzno.

Zjutraj je odšel Graham v vas po nove in po knjige, ker se je dolgočasil.

Našel je garažo »Pri kroni« in najel avtomobil. Zvečer se je napotil v mesto. Kmalu po solnčnem zahodu je bil v Greenwichu in zavlil je k »Trem lepim mornarjem.«

Kraj ni bil nič kaj prikupljiv. Bila je umazana gostilna, razsvetljena s smrdečim plinom. Toda tu so se zbirali vsi drzni mornarji, na teh s peskom posutih tleh so bili sprejeti mnogi mornarji v službo, pa tudi mnogo zahrbtnih načrtov je bilo skovanih v posebni sobi, katero so nazivali »salon«.

Graham je odprl težka vrata in vstopil v izbo, kjer so sedeli trije možakarji. Nekaj potepuh se je gugal v starem windsorskem naslanjaču, stoječem v kotu točilnice, ki je imela obliko črke L. Roke je imel sklenjene na železcu, klobov potisnjen globoko na oči. Za točilno mizo, obito s pločvino, je stal mož orjaške postave. Na sebi je imel grobo plavaško haljo, pod njo pleteno volneno jopico, na sivi glavi pa zamazano mornariško čepico, potisnjeno nazaj na tilnik. Njegov obraz ni bil simetričen, kar se pa ni preveč poznalo, ker je nosil mož zalise in dolge brke. Imel je rdeč, zabuhel obraz in majhne s krvjo zalite oči. Posebno prikupljiv torej ni bil. Graham Hallowell, ki je videl v jetnišnici v Dartmooru mnogo duševne in telesne ostudnosti, je moral priznati, da še svoj živ dan ni videl človeka, kateremu bi bila narava tako skopa mačeha.

Velikan si je Grahama ogledal, potem se pa na videz sploh ni zmenil zanj.

— Ali bi ne hoteli trčiti z menoj? — Velikan je pogledal Grahama s krvavimi očmi in odgovoril:

Velja. Kozarec brinjeveca.

Kapitan Eli Boss ni bil velik govornik. Graham ni vedel kako bi se seznanil z njim. Zato je začel govoriti o vremenu, kar pa kapitana ni nič kaj preveč zabavalo. Popil je brinjevec, se pretegnil in dejal:

— Domov sem namenjen. Ali bi me hoteli spremljati gospod?

Dirkač Brilli-Peri mrtev

Pri treningu za avtomobilsko tekmo za veliko nagrado Maroka je zavezil slavni italijanski dirkač Brilli-Peri s svojim avtomobilom Talbot v zid. Avtomobil se je razbil in Brilli-Peri je obšel mrtev.

Vest o tragični smrti znanega avtomobilskega dirkača je pretresla vse, ki se zanimajo za avtomobilizem. Florentinski grof Brilli-Peri je bil mož svetovnega slovesa in njegovo ime je bilo tesno združeno z vsemi največjimi in najtežjimi avtomobilskimi dirkami Evrope. Pokojni je bil mož visoke, krepke postave in izredno simpatičnega obraza; na katerem so se poznali globoki sledovi nešteti avtomobilskih nesreč. Bil je rojen dirkač, imel je železne živce in nobene dirke se ni ustrašil. Njegov start na dirki za veliko nagrado Rima, njegov nastop 1. 1925. v Monzi, njegovi uspehi na Targa Florio, njegova udeležba na tekmah na Nürburgringu, v Parizu in San Sebastianu, in na posled njegov sijajni triumf v dirki za veliko nagrado Tumisa, s katero je kronal svojo lansko uspešno sezono, so le površna rekapitulacija velike in riskantne sportne kariere slavnega italijanskega dirkača. Brilli-Peri je šofiral po vrsti avtomobila Bugatti in Amf Romeo. Končno je presedljal na Talbota in to mu je postalo usodno.

Pustolovščine berlinskega odvetnika

Pred štirimi leti je nenadoma izginil iz Berlina odvetnik dr. Ahrens, ki si je bil v kratkem pridobil bogato prakso. Vse je kazalo, da zavzame odlično mesto med berlinskimi odvetniki, toda nenadoma je zašel med kokainiste in s tem se je vse izpremenilo. Začel je zanemarjati svojo prakso, pečal se je z raznimi sumljivimi kupčijami in bil je večkrat v preiskavi. Hoteli so ga aretirati, pa je v zadnjem hipu izginil. Mišlili so, da si je končal življenje. Šele sedaj se je dr. Ahrens oglašil.

Pisal je berlinskemu odvetniku dr. Frontheimu pismo, v katerem mu sporoča, da bi se rad vrnil v Berlin in ga prosi, naj prevzame zagovorništvo za primer, če bi ga oblasti preganjale. Dr. Ahrens trdi, da je vsega kriv kokain. Vsa štiri leta je živel kot pravi pustolovec. Klatil se je po orientalskih deželah, bil je natak na parnikih, vrtar v hotelih in najemnik točilnic v raznih mestih Male Azije. Zdaj se je pustolovščin naveličal in rad bi se vrnil v normalne razmere.

Mali vsevedež.

— Sestrico si dobil? Kako pa veš, da je punčka. Morda je pa fantek? — Ne, punčka je, ker sem videl, kako so jo pudrali.



Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Potrjim srcem naznanjamo tužno vest, da je kruta smrt vzela našega preljubega soproga, očeta, starega očeta, brata, strica, svaka in tasta, gospoda

Richarda Fries-a

delovodjo tovarne za klej v Ljubljani.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v petek, dne 28. marca 1930 ob 4. uri popoldne od doma žalosti Kette -Murnova cesta 50 (tovarna za klej) na pokopališče k Sv. Križu.

Rajnekega priporočamo v blag spomin!

Ljubljana - Praha - Hrišov - Lanžhot, 26. marca 1930

Zalujoče rodbine:
FRIESOVE, LOZEJEVA, ŠEŠKOVA.

>Mali oglasi<

Vaša beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Špecialna delavnica

za previjanje elektromotorjev, transformatorjev in vseh električnih aparatov F. PERČINLIČ, elektrotehnično podjetje, Ljubljana, Gospodarska 16 (Restavracija pri Levu). 1190

Rdeče vino

Šilja Alojz Krašev, vinogradnik, Ljutomer. 1158 letnik 1929 za Din 4.— belo vino letn. 1928 od Din 5.25 naprej po

Opremljena soba

s posebnim vzhodom se odda. — Mestni trg 18/III. 1202



Vezenje nevestinih oprem, zaves, pregrinjal

najcenejše in najfinejše

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

(poleg hotela Štrukelj)

Entljanje, ašuriranje, prediskanje takoj!

Reumatizem.

Zdravilnica.

G. dr. I. Rahlejev, Beograd, Sarajevska 70.

Vaš lek RADIO-BALSAMIKA jako uspešno deluje na moj revmatizem in Vas prosim, da mi čim prej pošljete še tri steklenice. S spoštovanjem Frano Bežalica.

Orebič (Dalmacija) 9. XI. 1926.

Ker mi je Vaš lek RADIO-BALSAMIKA mnogo ublažil bolečine, ki že dolgo trpijo na njih. Vas prosim, da mi po povzetju pošljete še tri steklenice istega leka, ker imam, da mi povsem prestopajo bolečine. V tej namč belčim s spoštovanjem Brod na Savi, 16. XI. 1926. Ana Kraševic.

Lek RADIO-BALSAMIKA izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij Radio Balsamika dr. I. Rahlejev, Beograd, Sarajevska 70. Dobiva se po vseh

Makulturni papir

kg à Din 4.—

prodaja uprava Slovenskega Naroda,

Na obroke

kupite lahko vsakovrstno blago s posredovanjem Kreditne zadruge detajlnih trgovcev, Cigaletova ulica 1. Posreduje hitro in diskretno. 34/T

Pozor ključavničarji!

Radl nenadne smrti se odda v našem na zelo prometni točki dobro vpeljana delavnica z vsem oprejem in modernimi stroji. Interesirajte naj se obrnete na naslov: A. Malenšek. Boh. Bistrica. 1222

Za seziyo

potrebujem prvovrstno, popolno, samostojno kuharico, plačljivo natakarico in servizirko, katere morajo biti čedne, zunanosti, poštenje, prijazne in proti gostom prikupljive. Znati morajo vsaj nemški jezik perfektno. — Hotel Pension Štarki, Bled I. 1221

Primorci! Pozor!

Prodam krasno vogalno trgovsko hišo z več modernimi lokali na najbolj prometni točki v Ljubljani. Naslov pove Pintarič, Vodovodna cesta, vila Donava. 1178

Strojni ključavničar,

tudi z enoletno prakso mehanika, zmožen slov. in nemškega jezika, išče službo. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Strojni ključavničar«/1162.

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57

priloga najboljša

tambure, fice, škole,

partiture i ostale potrebitne za

sva glazbala. —

Odlikovan na

pariskoj izložbi

Cenel franko.

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestni trg 15

priloga svojo zalogo

dežnikov in solnčnikov

ter sprehajalnih palic.

Popravila se izvršujejo

— točno in solidno —

Kraljevska banska uprava

Tehničko odeljenje

K. V. Br. 3004

18. marta 1930. god.

Banja Luka

Stečaj za izradu idejnih skica za

bansku palatu i banske dvore.

Na osnovi rešenja Gospodina Bana Vrbaske Banovine V. Br. 3182 od 1. III. 1930. god. Banska Uprava Vrbaske Banovine raspisuje:

STEČAJ

za izradu idejnih skica za bansku palatu i banske dvore u Banjoj Luci.

Kraljevska Banska Uprava v Banjoj Luci raspisuje utakmicu za izradu idejnih skica za Bansku Palatu i Banske dvore u Banjoj Luci, pod sledećim uslovima:

A. OPŠTI USLOVI

1. Utakmica je Jugoslavenska i na istoj mogu učestvovati državljani Kraljevine Jugoslavije.
2. Ocenjivački Sud sastoji se iz članova, a prema rešenju Gosp. Bana Vrbaske Banovine, V. br. 3182/30. god.: 1. Profesor Univerziteta arh. g. Petar Bajalović.
3. Načelnik Tehničkog Odeljenja Banske Uprave g. Stevan Besarić.
4. Arhitekta Ministarstva Gradjevina g. Momir Korunović.
5. Tehnički savetnik Banske Uprave g. Ljub. P. Nikolić.
6. Arhitekta Banske Uprave g. Branko Jovanović.

Za zamenike:

1. Profesor Univerziteta arhitekta g. Branko Tanežević.
2. Tehnički inspektor Banske Uprave g. Milan Panjković.
3. Za ovaj stečaj određuju se sledeće nagrade:
 - a) prva nagrada 50.000.— dinara
 - b) druga > 35.000.— >
 - c) treća > 20.000.— >
 - d) četvrta > 10.000.— >

4. Ocenjivački sud je ovlašćen da predloži, ako nadje za potrebno otkup nenagrađenih radova u sumi od 15 hiljada dinara. U ovom slučaju svaki otkupljeni rad bio bi plaćen po 5000.— dinara.

5. Ocenjivački sud podneće Banskoj Upravi izveštaj o rezultatu stečaja najkasnije za 10 dana od roka za predaju radova određenog.

Radovi, koji su predati na vreme, a prispeju za vreme rada Ocenjivačkog Suda, biće uzeti u ocenu.

6. Nagrade i otkupi biće izplaćeni utakmicarima u roku od 10 dana po objavljenom rezultatu stečaja.

7. Svi radovi sa stečaja biće javno izloženi 15 dana po svršetku rada Ocenjivačkog Suda.

8. Svi nagradjeni i otkupljeni radovi svojina su Vrbaske Banovine i ona sa njima raspolaže i upotrebljava ih po svome nahodjenju i potrebi.

9. Ne nagradjeni i neotkupljeni radovi moći će se uzeti u roku od 30 dana po zaključenju izložbe. Posle ovoga roka Banska Uprava ne odgovara za njih.

B. PROGRAM I TEHNIČKI USLOVI:

1. I zgrada Banske Palate kao i zgrada Banski Dvori treba da posluže:
 - a) Javnim potrebama.
 - b) Da gradilište bude što bolje iskorišćeno.
 - c) Da arhitektura bude kao ukras gradu s obzirom na postojeću Pravoslavnu Crkvu.

Detaljniji gradjevni program o veličini i broju prostorija kako u Banskoj Palati tako i u Banskim Dvoru, daće se uz situaciju zemljišta.

Fasade da budu obrađene u čistom stilu monumentalne arhitekture, koje utakmicari mogu sami birati. Zelja je da budu u narodnom duhu.

2. Na situaciji će biti označeno na kome će se mestu podići Banska Palata a na kome Banski Dvori.

3. Od utakmicara se traži:

- a) Situacija u razmeri 1:500;
- b) Sve osnove i razmeri 1:200;
- c) Potrebni preseki radi dobijanja jasne prestave o autorovoj zamisli u razmeri 1:200;
- d) Perspektivni izgled iz tačaka A i B na situaciji označenim za obe zgrade.
- e) Svi crteži i prilozil moraju imati jedan i isti znak kao i zavoj u kome će se jasno ispisati ime i adresa utakmicara.
- f) Rok predaje 25. maja 1930. godine.

Za utakmicare van Banje Luke ovaj rok važi kao rok predaje radova na mesnoj pošti, što se ima dokazati poštanskom priznanicom, čiji se duplikat ima poslati u preporučenom pismu Banskoj Upravi u Banja Luka.

Ovi utakmicari treba telegrafski da izveste Bansku Upravu o predaji svojih radova na mesnoj pošti.

Iz kancelarije Banske Uprave Vrbaske Banovine K. V. Broj: 3694 od 18. III. 1930. godine.